

Iš kairės: XIX a. Dmitrijaus Naryškino laikais išplėsti Žagarės dvaro centriniai rūmai; 1850 m. įkurto Žagarės parko alėja. D. Mukienės nuotraukos

ŽAGARĖ

Žagarė – Joniškio rajono seniūnijos centras, atokiausias Šiaurės Lietuvos miestelis. Istoriniuose šaltiniuose ši vietovė pirmą kartą paminėta 1198 m. Anksčiau Žagarė vadinta Sangara.

Žagarėje išsaugota XVI a. akmenimis grįstos gatvės, XIX a. miestelio architektūra.

Paskutiniaisiais metais Žagarėje yra apie 3 tūkst., Žagarės apylinkėse – dar apie 2 tūkst. gyventojų.

1992 m. rugsėjo 24 d. Lietuvos Respublikos Aukščiausiosios Tarybos-Atkuriamojo Seimo nutarimu Nr. I – 2913, siekiant išsaugoti Švėtės paslėnių ir Žagarės miško kraštovaizdį, jo gamtinę ekosistemą bei kultūros paveldo vertybes, jas tvarkyti ir racionaliai naudoti, įsteigtas Žagarės regioninis parkas, kuriam dabar priklauso 4 930 ha dydžio teritorija. Į ją įeina ir Žagarės miestelis, kuris valstybės saugomas kaip urbanistinis paminklas.

Žagarės regioniniame parke yra ilgiausias Lietuvoje ozas (geomorfologinis darinys). Švėtės upelio šlaitai akį džiugina čia atsiveriančiomis dolomitinėmis atodangomis. Žagarės miškuose auga

Žagarės arklidžių pastatas. D. Mukienės nuotrauka

tauriųjų elnių bandos. Šių apylinkių miškuose nemažai Lietuvoje retų augalų rūšių.

Regioninio parko teritorijoje yra ir vaizdingi, gilią ir garbingą šių žemių senovę menantys, skirtinguose Švėtės upelio krantuose pūpsantys Aukštadvario (Žvelgaičio) bei Raktuvės piliakalniai. Ant Raktuvės piliakalnio buvusi žiemgalių pilis pirmą kartą rašytiniuose šaltiniuose paminėta 1271 m. (įvairiuose šaltiniuose nurodomos ir kitos datos – 1272 ir net 1198 m.). 1289 m. kryžiuočiai Raktės pilį sudegino. Ant Žvelgaičio piliakalnio gyventa XIII–XVIII a.

Vienas iš labiausiai turistų lankomų objektų šiame krašte – XVIII–XIX a. suformuotas Žagarės dvaro kompleksas. Čia įspūdingi ne tik restauruoti rūmai, bet ir žirgynas su angliškomis arklidėmis ir didžiuliu uždaru maniežu. Dendrologiniu požiūriu unikalus yra Žagarės dvaro rūmus supantis parkas.

SKAISTGIRYS

Skaistgirys – Joniškio rajono Skaistgirio seniūnijos centras, suformuotas prie kelio Joniškis–Žagarė, 10 km į pietryčius nuo Joniškio, 6 km nuo Latvijos sienos. Vakariniu jo pakraščiu vingiuoja Vilkijos upelis. Nuo seno šis miestelis garsėja dolomitais. Plačiai žinomas ir šiose apylinkėse esantis Uolyno kalnas, švaraus vandens karjerai, kurio neaplenkia ir gūlbės. Per Skaistgirį eina 1422 m. nustatyta šiaurinė Žemaitijos riba.

Miestelio puošmena – 1827 m. pastatyta Šv. Jurgio bažnyčia (pirmąją čia buvo pastatęs karalius Jonas Kazimieras (valdė 1648–1668 m.). 1714 m. dvarininkas Čepinskas pastatė naują bažnyčią. Parapija įsteigta 1905 m. Tradiciniai, daug žmonių sutraukiantys Skaistgirio Šv. Jurgio ir Šv. Martyno atlaidai.

1853 m. Skaistgiryje jau veikė mokykla.

Mėgstama miestelio gyventojų ir jų svečių poilsio vieta – gražus Skaistgirio parkas.

2005 m. gegužės 10 d. Lietuvos Respublikos Prezidento dekretu patvirtintas Skaistgirio herbas.